

HOLOCAUST PARADIGMS - KIDDUSH HASHEM

Traditional Parameters of Kiddush Hashem

1. Basic law: "You shall live by them" (Leviticus 18:5)
2. One must die rather than transgress murder, forbidden sexual relations, and idolatry. (Sanhedrin 74a)
3. In addition, one must die and not transgress if:
 - a. It is a time of general persecution. (Sanhedrin 74a)
 - b. It is in public, before 10 Israelites. (Sanhedrin 74a,b)
4. However, one is freed from the obligation to die if:
 - a. The person wanted the transgression for his own benefit. (Sanhedrin 74b)
 - b. One is totally passive. (Sanhedrin 74b)
 - c. It is a positive commandment. (Ran on Shabbat 49a, Sefer Hahinukh 296)
(Some authorities disagree.)
5. Fundamental Halachic dispute:
 - a. Rambam - allowed to die only in those situations where the halacha requires it. (Hilhot Y'sudei Torah 5:4)
 - b. Tosephot and most other authorities - Can be stringent on self and die when not required. (Tosephot, Avodah Zarah 27b, d.h. Yakol)

Our Rabbis taught: Once the wicked Government³ issued a decree forbidding the Jews to study and practise the Torah. Pappus b. Judah came and found R. Akiba publicly bringing gatherings together and occupying himself with the Torah. He said to him: Akiba, are you not afraid of the Government? He replied: I will explain to you with a parable. A fox was once walking alongside of a river, and he saw fishes going in swarms from one place to another. He said to them: From what are you fleeing? They replied: From the nets cast for us by men. He said to them: Would you like to come up on to the dry land so that you and I can live together in the way that my ancestors lived with your ancestors? They replied: Art thou the one that they call the cleverest of animals? Thou art not clever but foolish. If we are afraid in the element in which we live, how much more in the element in which we would die! So it is with us. If such is our condition when we sit and study the Torah, of which it is written, *For that is thy life and the length of thy days*,⁴ if we go and neglect it how much worse off we shall be! It is related that soon afterwards R. Akiba was arrested and thrown into prison, and Pappus b. Judah was also arrested and imprisoned next to him. He said to him: Pappus, who brought you here? He replied: Happy are you, R. Akiba, that you have been seized for busying yourself with the Torah! Alas for Pappus who has been seized for busying himself with idle things! When R. Akiba was taken out for execution, it was the hour for the recital of the *Shema'*, and while they combed his flesh with iron combs, he was accepting upon himself the kingship of heaven.⁵ His disciples said to him: Our teacher, even to this point? He said to them: All my days I have been troubled by this verse, '*with all thy soul*', [which I interpret,] 'even if He takes thy soul'. I said: When shall I have the opportunity of fulfilling this? Now that I have the opportunity shall I not fulfil it? He prolonged the word *ehad*⁶ until he expired while saying it. A *bath kol*⁷ went forth and proclaimed: Happy art thou, Akiba, that thy soul has departed with the word *ehad*! The ministering angels said before the Holy One, blessed be He: Such Torah, and such a reward? [He should have been] from them that die by *Thy hand, O Lord*.⁸ He replied to them: *Their portion is in life*.⁹ A *bath kol* went forth and proclaimed, Happy art thou, R. Akiba, that thou art destined for the life of the world to come.

ואחתת את ה' אלהיך: יתניא ר' אליעזר אומר אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מادر ואם נאמר בכל מادر לך מה נאמר בכל מדריך אלא אם יש לך אדם שגופו חביב עליו ממןנו לך נאמר בכל נפשך ואם יש לך אדם שמןנו חביב עליו מגוףך לכך נאמר בכל מדריך ע"ז אומר בכל נפשך אפי' נוטל את נפשך חנו רבנן פעמי אחת גורה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה בא פפוש בן יהודה ומצאו לר"ע שהיה מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה אמר ליה עקיבא א' אם אתה מתירא מפני מלכות אמר לו אמשול לך משלמה הדבר

דומה לשועל שהיה מהליך על גב הנהר וראה דגים שהיו מחבקצים ממוקם עלינו בני אדם אמר להם רצונכם שתעלו ליבשה ונדור אני ואתכם כשם שדרו אבותוי עם אבותיכם אמרו לו אתה הו שאומרים عليك פכח שכחיות לא פכח אתה אלא טפש אתה ומה במקום חייתנו אנו מתיראן במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה אף אנחנו עכשו שאנו יושבים ועוסקים בתורה שכחוב בה (גיטיס כ) הוא חיך ואורך ימיך כך אם אנו הולכים ובטלים ממנה על אחת כמה וכמה אמרו לא היו ימים מועטים עד שתפסו ה' ע"ז וחכשו בו בית האSTOREים ותפסו לפפוס בן יהודה וחכשו אותו אמר ליה אשירין ר' עקיבא שנחפט על דברי תורה אויל לו לפפוס שנחפט על דברים בטלים בשעה שהוזיאו את ר' עקיבא להריגזה ומן ק"ש היה והיו סורקים את בשרו במסרכות של ברזל והיה מקבל עליו על מלכות שם אמרו לו תלמידיו ובינו ע"ז כאן אמר להם כל ימי היהתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפי' נוטל את נשמהך אמרתי מתי יבא לידי ואקימנו ועכשו שבא לידי לא אקימנו היה מאיר באחד עד שיצחה נשמהו באחד יצמה בת קול ואמרה אשירין ר' ע"ז שיצאה נשמהך באחד אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה זו תורה וזו שכרה (פסל ט) ממתיים ייך ה' ממתים וגוי אמר להם חלום בחיים יצחה בת קול ואמרה אשירין ר' ע"ז "שאתה מזומן לח' העווה" ב"

אני שאליך היה לי שבעה בנים קבורותם ולא שארם חזא לכבור את בניו
אליא יודע אני שהוא בן העולם הכא שוניה את הריבים של הטוכה את
הריבים [ז] אין חטא בא לו וכל המחייב את הריבים אין טפחים נבו לעשות
תשובה משה וזה וויכה את הריבים וננות הריבים תלוי בו שנאמר (ריבים ג')
זרקתו ה' עשה וטפשטו עם ישראל ורבעם החטא את הריבים החטא
הריבים תלוי בו שנאמר (מלכים א' ט') על חטא רוכבם (בן נבט) אשר חטא
(וחחתייא) ואשר החטא [ז] את ישראל ולא עוד אלא [ש] שישב עליו (ז) מגלין
זכות ע' ובאן יאין הוא ישראלי לנוגל מטבחים שאלו לא עמדו משה ואחנן
שנאמר (בראשית ט') ואחריו כן יצאו ברכוש גדול. ראיון [ח] הן ישראל לכבול
את התורה שאלו לא עמדו משה ואחרון ודור הדורר שנאמר (פסל ב') יגפן
ליישום תושיה. ראייה היהת [פרשת שופטים להאמיר אילולי עמד יתרו ראייה
הויה] פרשת פח קן להאמיר שאלו לא עמדו טבחאים (שנאמר (כברם ט')
למה נגער כלתי והקריב וכו'). ראייה היהת פרשת נזהה להאמיר שאלו לא
עמדו בנות צלפחד. ראייה היהת המקדש ליבנות שאלו לא עמדו דוד ושלמה
שנאמר (שמות ט') מקדש ה' כוננו יודך ראיון [א] הם ישראלי יניאל בימי חנן
שאלו לא עמדו מרדכי ואסתר שנאמר (יקרא י') ואך נס ואת בחוחם בארץ
אויבויהם לא מאטחים ולא געלחים וכו'. ראיון והוא ישראלי להשתעבד שאלו לא
עמד פרעה במצרים שנאמר (בראשית י') וכבדם ונעו אוטם ארבע מאות שנה.
ראיון [כ] הן ישראל לעבוד עבדות כובנות שאלו לא עמד רבעם בן נבט
שנאמר (זכריה י') וכם העם הזה והנה. ראייה היהת פרשות מלך ומקייש להאמיר
שאלו לא עמד בן ישראליות ומוקשש. ראיון [ג] הן ישראלי ליפיל בהרכ שאלו לא
לא עמדו פלוני [ד] ופלונות שנאמר (עמוס ט') בחור ימונו כל החטא עמי ואומר
(ירמיה י') בחור ובכרעב ובדרב הטרו. ראייה היהת ליחרב שאלו לא עמד
בבוכרען וחבירו שנאמר (פסה ג') לבן גלגולכם צין שרה תחרש (צין תחוללכם
טבירושלים) ירושלים עין תחיה והר הבית לבמות יער [ה] ולא עוד אלא שטגלני
נקודות ע' יאנון והבה ע' חביבם [ה] וכשהרג טרגיננס פפום ואת לילאים
אהו בדורק' אמר להם אם אתם מעמו של הנניה טישאל ועוריהiba ואלהיכם
יעיציל אתכם מורי [בדרך שהציג חמו' ע'] אמרו לו הנניה משישאל ועוריהיב כשריהם
חו נבוכדנצר מלך הון היה וראו לעשות נס על [ו] וין אבל אתה מלך רשע
יאן ראיו לעשות נס על ייך ואנץ מזוביין מטה לשיטים ואם או אלה הוננו
הרבה הורגים יש לטקם הרבה מזוקין יש למוקם הרבה חזבים יש למוקם הרבה
ברורים יש למוקם הרבה נחשים הרבה שרפים הרבה עקרבים יש למוקם שיבואו
יפגעו בנו אבל בשנות מרע שאנו מבני בנותם של חנניה טישאל ועוריה
אמרו לא מות ערד שראו מהטהר בעינוי ודריש חמורות אומרים (ז) (בריטים) נתצתם
את מזבחותם מה החטא עזים ואבנים אלא לפוי שבא לאורים תקלה על יוזיהם
אמר והכטב ונתקטם והרי דבריהם קל וחומר ומה אם עזים ואבנים שאין בז'
לא זכות ולא חובה ולא מובה ולא רעה על שבאה תקלה על יוזיהם לארם
אמירה מורה ונתקטם אדם שהוא גורם להחטא את החיוו ומשוחר מדורך חיים
לזרק מות על אחת כביה וכmeta [ז] (יקרא כ') והרента את האשה את החכמה
[ז] אם אדם חטא בהחה מה החטא [ז] לא לפוי שבא לאועס [ח] רעה ע' שלא
תודה הבכמה עבורת בשוק ואמרום זו בהחה שנמקל פלוני על יוזיהם ותהי
ברירים כל וחומר ומה אם בהחה שאין בה לא זכות ולא חובה לא מובה ולא
עה ועל שבאה לאדם תקלה על יוזה אמרה התורה תפקל האדים שהוא גורם
חחתייא את חבייו ומטהו מזרק חיטם לזרק מות על אחת כביה וכmeta [ז] וכן הוא
אומר [כאנני מונה (ד-רכ' ט') לא תנתק עליהם ברול ובמוקם אחר הוא אומר
שמות כ] כי הרכב וגבת עליה ותחליה מה נשתחנה בROL לאוות פסל לטובח
מכל מני מותחים לפני שעדר ביטן קללה מזוה [ז] טמן כפירה ומעירין מיטן
אללה בשבל דבר כפירה [ז] והרי דברים קל וחומר ומה מזוה אבנים שאין לא
זאות ולא מדבורות ולא אובלות ולא שורות ועל שטחיות שלום בין ישראל
אביבות שבשיטים אтарה תורה לא תנתק עליהם ברול בין תורה שעלה כפירה
על אחד כביה וכmeta וכן הוא אומר (בראשית כ') אבנים שלימות תבונה
תות טוביה ה' אלהיך אבנים שטחיות שלום בעולם והרי דברים קל וחומר
טה אבנים שאינם לא רואות ולא שומות ולא מדברות ולא אובלות ולא
שותות ועל שטחיות שלום בין ישראל לאביבות שבשיטים יהו שלימות

נמלהת הנר"א

השכינה אל כל ר"ע ור' ב"ב שטעה השיבו דבריהם אלו וכשנהוג ר"ש ור' באחת השמעה אצל ר' ב"ב עמדו וחנו מתריהם שכך וקרו בעניהם ואמרו אחושיא לאלו טבה הדלה לעלם תחלה לא הוא מתקבלים אלא ר' ש ור' ועכשו נלי היה לפניו מי שאמר והיה העלים שטופ פרענות הרול עתיד לבוא לעלם ולפיכך נטהלך אלו מן העולם (שיטה זו) הזרק אבד ואין איש שם על לב ואומר (צ"ב) יבא שלום ינוח על משוכבותם [א] וכשנהוג ר"ע בקיטרי באחה שמעה אצל ר' ב"ב והדלה בן בכוא ואצל רבינו חנניה בן תדרון עמדו וחגנו שיטים את מותיהם וקרעו את גבוריהם ואמרו אחינו שעטנו לא נהרג ר"ע (לא נהרג) ענחשה על הנול ולא על שלא עמל בתורה בכל כחו לא נהרג ר"ע אלא למופת שנאמר (חו"ק כד) וזה וחוקאל לכם למופת לכל אשר ונוי וודעתם כי אני ה' מכאן ועד ימים מועדים לא מזא מקום בא"י שלא והוא [-] שם מושלך בו שנאמר (ירמיה ט) דבר [כה] נאמ' (רווחה) [גנבל] נבלת האדים כדורן ונוי אמרו לא [-] עברו ימים עד שבא במלמות ועריבב את העולם מכאן ועד י"ב חדש פפקן בולאות שביחורה שנאמר (שיטה זו) תוך שענות ר' ב' בותחת שאגנות אלו בולאות שביחורה בותחות אלו קוקטייאת לא היה בו לשון בותחות אלו טרכיו אמר לא בא י"ב החש עד שתיקיים להם מה שאמר שיזה ר' ט מושל משל מה הדבר דומה (א) למלך שעשה סעודה והוין אורחים ולא קבע להם וכן מתי ייכנסו [ב] הפתקין שכון עמו בתשעה שעות ביום ונכנסו לבתוות ועלו למשותיהם באורה האחרים עמו בשקיעת החמה [ב] והניזו חנות פתחות ונרות דולקות שעות בלילה [ב] הניזו מקטן חנות פתחות והאחים עמדו בשתיות ושלשה שעות בלילה [ב] הניזו מקטן חנות ועלו למטריתין בנות והניזן געלות מקטן נרות דולקות ומקטן כבוי נבנטו לבתוון ועלו למטריתין (ב) באפייה המשיירם שבטעורה נכנס בהן יין ופצע זה את והריג וזה את וזה [ב] שנאמר (עמוס ט) רואית את ה' נצב על המורה ויאמר לך ה' ה' ה' וירעש הרים ובכעס בראש כולם [ח] וכשנכט ר' חנניה בן תדרון ל민יות גורו עליו שריפה ועל אשטו הרינה ועל בטו לייב בקופה אמר להם מה גורו על אותה ענזה אמרו לו דרינה קרא לעלה התקאה זהה (קהלם קפה) ציריך ה' בכל רצויו. אמרה להם מה גורו על אותו רבינו לה שופחה קראה עליו הבקרא והזה (ירמיה ל) גוזל העצה ורב העיליה וכ Chesirato אותו רכובו בס"ת ושפרותו והדלה בתרו צעקה ובוכה ומחבהת לפניו אמר לה בתי אם עלי את בוכת אם עלי את מתחבת מותב שאותכלני אש שופחה ולא אש שלא נופחה שנא' (איוב כ) אש לא נופח ואם על ט"ת את מתחבתה והר' הדרה אש ואין אש אוכלה אש הר' אוותיות פורות ואין האש אוכלה אלא [ב] על הניר שנטף כל עבדי חמל גוזלים לוקין על ידי קשנים [ב] על כן חצתבי הנבאים הרוגים באמרי פי (חש"ו) ור' עקיבא אמר לד' בנימ' [ב] למלך: אהיך לך ושוטך ואחד לך וטבעך ואחד לך ומתחנן ואחד לך ואותו לאבוי הלקני. **ביברף** לוכה ושותך שנא' (בראשית כב) קח נא את בך את יהודך אשר אהבת את יצחק והעלתו לעולה היה לו לומר אתמול אמרת לי (שה נב) כי ביצחק יקראי לך זרע [ב] שנאמר (איוב כ) ויעסם אבריהם בברך וגוי איזוב לוכה וטבעך שנאמר (איוב כ) אומד אל אלה אל (תריינן) תרישיעני הווידייע על מה תריבני. **חווקת** לוכה מתחנן שנאמר (מלכים ב) ויתפלל (חווקה) אל ה' וגוי וא' חזקה לוכה וטבעך [ב] אה' היה לו לומר והלטב בעיניך עשרוי. **ודר** אמר לאבוי הדלקני שנאמר (קהלם נא) הרוב בכני מעוני ומהתאי מחרני: אין מובלין מחולמוד הורה עד שתצא נשבתו של מת וכשותה ר' ש בנו של ר' ה' הולה לא ביטל בית מדריש אלא פקו ביד שלחו בא הראשון ואמר לו נתען אמר להם שאלו עד שבאו החשני [ב] ואמר לו הכבר החזיר לטלמוד תורה בא העשישי ואמר לו גוטס אמר להם שאלו בא הרבייע ואמר לו השליט' והלא תפלין וקרע את גבוריו ואמר להם אוינו ישראל שטעו עד כאן ווינו והריבים בת' טבאן ואילך אנו חיבים בכבודו של מת נתבקצ' קהן גול לckerבו את בנו של ר' י' אמר להם החזיאו לי מפצל לבית הקברות [ע] ישב והדרש ואמר (ב) אנחנו ישראל שטעו לא שאני הכל [ב] ווש כאן חכמים מטני לא שעאני עשיר [ב] ויש שעירים מטני אנשי דורום מבירון את ר' ע' אנשי גול מבאיין מכירון האנשים טבון את ר' הונשי וחותפ' בגין [ב] אלא יוע אגוי שטברכם מובהה שלא נצעערתם ובאותם אלא לכבוד תורה ולשם מצוה מנהם הנקודות הנורו"ב:

נְחָלָם